

Danuta Rebech
Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej
Kraków

Jan Paweł II w zbiorach audiowizualnych Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie

Biblioteka PAT jest jedną z głównych bibliotek uczelni katolickich i największą biblioteką kościelną w Krakowie. Jej zbiory liczą ok. 280 tys. woluminów (w tym rękopisy, inkunabuły, starodruki) oraz 3200 tytułów czasopism¹. Biblioteka posiada mapy, druki ulotne, mikrofilmów, mikrofisz, a także ciągle rosnący zbiór dokumentów audiowizualnych, który obejmuje: programy multimedialne na CD-ROM, płyty kompaktowe, kasety video, kasety magnetofonowe, a także płyty analogowe i przezrocza. Biblioteka nabywa je drogą kupna i darów (zarówno od osób świeckich, jak i duchownych). Obecnie ogólna ich liczba zbiorów audiowizualnych wynosi ok. 700 dokumentów, z czego ponad 100 jest poświęconych wyłącznie osobie Jana Pawła II, jego działalności i nauczaniu. Warto w tym miejscu wyjaśnić, iż w zbiorach audiowizualnych poświęconych wyłącznie Ojcu Świętemu jest wiele kaset video i kaset magnetofonowych, które pochodzą z darów i są prywatnymi nagraniami, m.in. z pielgrzymek papieża do Polski. Zbiory te nie są jeszcze do końca opracowane i dlatego nie będą przedmiotem tego artykułu.

Jan Paweł II to jedna z najważniejszych i najbardziej znanych postaci naszych czasów, a także osoba ciesząca się dużym autorytetem moralnym, nie tylko u katolików. Jest on także człowiekiem, chyba najbardziej na świecie „...ogarniętym przez media, człowiekiem, o którym nagrano, sporządzono i

¹ Bednarczyk J.: *Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie : zarys działalności*. „Analecta Cracoviensia” 1998-1999 r. XXX-XXXI s. 426.

opublikowano bardzo wiele materiałów. Jest on jednocześnie wielkim podróżnikiem i mówcą komunikującym się poprzez słowo mówione, telewizję, radio, prasę codzienną i periodyki, poprzez wydawnictwa. [...] Jest zarazem *silną postacią komunikacji*, potrafiącą z mocą i konsekwencją bronić podstawowych praw człowieka, oddając głos tym, którzy go nie mają. [...] Jego nauczanie posługuje się środkami przekazu na wszystkie możliwe sposoby, przetwarzając zarazem rozmaite kanały komunikacji w jeden wielki, naprawdę multimedialny kanał, poprzez który głosi Ewangelię w taki sposób, że nie można go nie usłyszeć...”².

Dokumenty audiowizualne poświęcone wyłącznie Janowi Pawłowi II obejmują zarówno programy multimedialne na CD-ROM, płyty kompaktowe, kasety wideo, kasety magnetofonowe oraz płyty analogowe i przezrocza. Jedne dokumenty przedstawiają Ojca Świętego w ujęciu całościowym, tzn. zawierają informacje zarówno o Karolu Wojtyła do momentu wyboru na papieża, jak i o jego pontyfikacie jako Jan Paweł II. Inne natomiast poświęcone są konkretnym wydarzeniom z jego życia (m.in. pielgrzymkom, nauczaniu, czy twórczości poetyckiej).

Do pierwszej grupy należą dwa programy multimedialne o dużym bogactwie treści. Pierwszy, *Przekroczyć próg nadziei*, jest multimedialną wersją książki o takim samym tytule i składa się z dwóch płyt. Nie jest to jednak streszczenie książki, ale przede wszystkim „...relacja o wielkim człowieku naszych czasów, wyrastającym poza wszelkie granice religijne i polityczne; syntetyczna, choć szeroka, panorama tego, co Jan Paweł II powiedział, napisał i dokonał od 1978 roku do chwili obecnej, panorama, w której wielkość osoby ukazana jest poprzez miejsca, osoby i odwiedzane narody, poprzez wypowiedane słowa...”³

² Romano G.: *Jan Paweł II: Człowiek na progu trzeciego tysiąclecia*. „PC World Komputer Extra” 1999 nr 1 s. 6.

³ Romano G.: *Jan Paweł II: Człowiek na progu trzeciego tysiąclecia*. „PC World Komputer Extra” 1999 nr 1 s. 6.

Menu główne programu, z pierwszej płyty, składa się z dwóch grup opcji. Pierwsza, widoczna w lewym dolnym rogu, składa się z trzech części: Życie, Podróże, Dzieła.

Druga, znajdująca się w prawej górnej części ekranu, zawiera pięć napisów-przycisków, za pomocą których można uruchomić multimedialne katechezy. Zamieszczone na płycie *Katechezy* to materiał o dużej wartości intelektualnej, a ich multimedialne prezentacje ułatwiają zrozumienie wielu niełatwych zagadnień. Zdjęcia i fragmenty filmów przeplatają się z narracją tekstu, która została wzbogacona starannie dobraną muzyką. Do każdej katechezy dodano cztery tematy uzupełniające.

Program posiada także *Indeks tematów*, w którym znajduje się omówienie poszczególnych zagadnień wraz z zestawieniem bibliograficznym oraz indeksem utworów muzycznych i dzieł sztuki wykorzystanych w danej prezentacji. W lewym górnym rogu ekranu znajduje się jasny trójkąt, który m.in. pozwala na wyświetlenie skrótowego opisu wyjaśniającego zasady obsługi poszczególnych menu.

Pierwsza z opcji dostępna w menu głównym, *Życie*, szczegółowo omawia życie i działalność Jana Pawła II. Na dole ekranu widoczne są pola oznaczone numerami kolejnych lat pontyfikatu (1978-1996). Wybór któregoś z pól prowadzi do opisu zdarzeń, jakie miały miejsce w danym roku. Materiał jest ilustrowany barwnymi fotografiami.

Aby dowiedzieć się czegoś o latach życia Karola Wojtyły, należy wybrać opcję *Przed pontyfikatem*. Tekst, który jest tutaj prezentowany, ma postać zwięzłej faktografii. Istnieje także możliwość obejrzenia kolekcji zebranych fotografii. Należy kliknąć na pasek z napisem *Album* i wtedy ukaże się kilkustronicowa książeczka ze zdjęciami, przedstawiającymi wczesne dzieciństwo Karola Wojtyły, młodość i pierwsze kroki na drodze kapłańskiej.

U góry ekranu widoczne są napisy-przyciski: Instytucja Papiestwa, Powiedzieli o Nim i Pontyfikat w ujęciu liczbowym. W *Instytucji Papiestwa* znajduje się materiał zawierający

informacje o najwyższej władzy Kościoła, m.in. listę wszystkich papieży. Powiedzieli o Nim, to zbiór wypowiedzi trzynastu znanych osobistości na temat Ojca Świętego (George Bush, Michaił Gorbaczow, Matka Teresa z Kalkuty, Chiara Lubich i inni). Dane prezentowane w części Pontyfikat w ujęciu liczbowym dostarczają informacji o dotychczasowych pielgrzymkach Papieża, jego poprzednikach, dokumentach papieskich itp.

Druga z opcji, Podróże, poświęcona jest pielgrzymkom Ojca Świętego i dostarcza informacji na temat odbytych przez Niego podróży i ich przebiegu. Podobnie jak w opcji „Życie”, na dole ekranu widoczna jest listwa z kolejnymi latami pontyfikatu. Po wybraniu jednego z nich, na ekranie ukazuje się okno z listą wizyt, jakie w tym czasie w różnych krajach złożył Ojciec Święty. Można również, zamiast kryterium czasowego, zastosować kryterium geograficzne. Klikając na dowolny obszar wyświetlanej mapy, można uzyskać informacje o datach poszczególnych pielgrzymek Papieża. Po wskazaniu podróży, program wyświetla dokładny jej opis. Można także obejrzeć fotografie z wizyt Papieża, należy tylko kliknąć w trójkątne przyciski umieszczone pod nimi. Każdą z podróży opisuje kilka tekstów, między którymi można się poruszać klikając na pola oznaczone jako: Program, Kronika, Przemówienia i Miejsca. Program to skrócony plan wizyty z zaznaczeniem odwiedzanych miejsc, a Kronika to komentarz dotyczący wizyty, jej znaczenia i przebiegu. W Przemówieniach można się zapoznać z wybranymi fragmentami homilii wygłaszanymi w czasie danej pielgrzymki, natomiast Miejsca dostarczają podstawowych informacji o miejscach wizyt papieskich.

Trzecia z opcji, Dzieła, pozwala zapoznać się z wybranymi dokumentami papieskimi (12 encyklik, wybór fragmentów przemówień, także pełny tekst książki *Przekroczyć próg nadziei*). Wybór poszukiwanego dokumentu nie jest trudny, wystarczy kliknąć na jeden z trzech napisów-przycisków: Encykliki, Antologia przemówień i Książka, spośród których można wybrać następnie tytuł konkretnego materiału.

Przy czytaniu tekstów można skorzystać z następujących narzędzi pomocniczych:

- *znajdź* - służy do wyszukiwania w tekście określonej frazy lub hasła
- *zakładka* - pozwala zaznaczyć wybrane miejsca w tekście, podobnie jak przy czytaniu zwykłej książki
- *notatki* - to prosty edytor plików TXT umożliwiający sporządzanie własnych notatek.

Z drugiej płyty można uruchomić program „Complementum”, który umożliwia przeglądanie off-line katolickich stron WWW: KAI, Opoka i Mateusz oraz odtwarzanie teledysku „Abba Pater”.

W przypadku drugiego programu multimedialnego *Ojciec Święty. Człowiek - Myśl - Pontyfikat*, po naciśnięciu ikony „Papież”, która pojawia się na ekranie po zainstalowaniu, z Menu Głównego, można wybrać następujące opcje: Pontyfikat, Myśl, Człowiek

W opcji Pontyfikat istnieje interaktywna tablica chronologiczna która pozwala prześledzić 18 lat pontyfikatu papieża Jana Pawła II. Przesuwając kursorem wzdłuż linii chronologicznej, na ekranie pojawiają się w małych oknach wydarzenia odnoszące się do każdego z 18 lat pontyfikatu. Wybierając dowolne z nich, można uzyskać wszystkie pozostałe informacje na dany temat dostępne w programie. Poprzez informacje tekstowe, zdjęcia, filmy oraz dokumenty audio można poznać ważne wydarzenia charakteryzujące pontyfikat Jana Pawła II (wybór na papieża, próbę zamachu, podróże i inne).

Opcja Myśl dotyczy przemyśleń Papieża na dwadzieścia siedem zasadniczych tematów naszych czasów, m.in. takich, jak: rodzina, komunizm, wolność i niezależność, godność człowieka itp. Aby uzyskać informację na dany temat, wystarczy kliknąć na ikonę reprezentującą dane zagadnienie. Tu również są dostępne materiały audio i wideo.

Trzecia z opcji, Człowiek, prezentuje wiele aspektów prywatnego życia Papieża. Można tu znaleźć informacje o jego rodzinie, przyjaciółach, zamiłowaniach (sport, muzyka, poezja), a

także o Karolu Wojtyłe jako zwykłym pracowniku z kamieniołomu, księdzu, biskupie, kardynale czy papieżu i wiele innych.

W czasie pracy z programem pojawiają się w górnym prawym rogu różne ikony, które umożliwiają poruszanie się po poszczególnych sekcjach programu. Ikona „mikrofonu” informuje, że dostępny jest dokument w formie audio, a ikona „Film” uaktywnia prezentacje wideo, jeżeli są dostępne. Natomiast ikona „Bazylika św. Piotra” umożliwia cofnięcie się do sekcji przeglądanej ostatnio. Jak widać, posługiwanie się takimi programami nie jest skomplikowane i trudne. Wystarczy poruszać kursorem po ekranie monitora, dokonywać wyboru tego, co chce się zobaczyć i klikać przyciskiem myszy.

Druga grupa dokumentów audiowizualnych, poświęconych konkretnym wydarzeniom z życia Jana Pawła II jest liczniejsza od poprzedniej. Można w niej wyodrębnić pewne podgrupy: dokumenty o wyborze Karola Wojtyły na papieża, o pielgrzymkach Jana Pawła II do Polski i do świata, o nauczaniu papieskim czy o poezji Karola Wojtyły.

Wybór kardynała Wojtyły na papieża w 1978 roku był wydarzeniem historycznym nie tylko dla świata, ale przede wszystkim dla Polski. Pierwszy raz w dziejach Polski i Kościoła Polak został papieżem. Był to także pierwszy od prawie pięciu wieków papież nie-Włoch. Wkrótce po wyborze okazało się, że został uznany na całym świecie, nie tylko przez katolików, za najwyższy autorytet moralny⁴. Wydarzenia z 16 października 1978 roku można przywołać za pomocą albumu składającego się z pięciu płyt analogowych pod wspólnym tytułem *In honorem beatissimi Patris Joannis Pauli II*. Został on wydany z okazji pierwszej pielgrzymki Ojca Świętego do Polski 1979 roku. Dwie pierwsze płyty dokumentują ogłoszenie i inaugurację pontyfikatu papieża Jana Pawła II, a trzy kolejne zawierają dzieła muzyczne wyłącznie polskich twórców dawnych i nowszych czasów. Wszystkie utwory (z wyjątkiem *Te Deum* K. Kurpińskiego) zostały nagrane specjalnie na tę wielką uroczystość.

⁴ Turowicz J.: *Pontifikat niezwykły*. „Głos Pomorza” 1998 nr 243 s. 13.

Od początku swego niezwykle dynamicznego i aktywnego pontyfikatu Papież odbył rekordową ilość podróży zagranicznych, w tym również do Polski. Często określa się go mianem *latającego Papieża*. Jego pielgrzymki zawsze ściągają wielkie tłumy ludzi i nie mają tylko wymiaru misji religijnych, ale posiadają także wymiar społeczny. W czasie tych wizyt Papież porusza sprawy charakterystyczne dla danego kraju⁵. Pielgrzymki papieskie były dokumentowane od samego początku (radio, telewizja, książki, artykuły w czasopismach, czy płyty, kasety i inne). Jedne pozwalają zobaczyć i prześledzić je jeszcze raz, a inne dają możliwość posłuchania homilii, przemówień i modlitw Papieża pochodzących z tych wizyt.

Pierwsza pielgrzymka Ojca Świętego do ojczyzny w 1979 roku stanowiła przełom dla Polski. Dodała Polakom siły i była jednym z głównych źródeł powstania Solidarności. Dzięki niej uruchomił się proces, który doprowadził do upadku komunizmu nie tylko w Polsce⁶. Z perspektywy czasu pielgrzymka ta stała się symbolem przemian społecznych i politycznych w naszym kraju i w Europie Środkowej, na stałe wpisała się w historię współczesnego świata.

Jednym z najstarszych dokumentów w zbiorach audiowizualnych, który dokumentuje tę ważną wizytę, jest album z kolorowymi przezroczami *Jan Paweł II w ojczyźnie 2-10 VI 1979*, wydany w tym samym roku, w którym odbyła się pielgrzymka. Na stu trzydziestu dwu przezroczach zostały utrwalone te niezwykle dni od 2 do 10 czerwca 1979 roku, znaczone obecnością wielkiego rodaka Jana Pawła II. Do najstarszych dokumentów audiowizualnych, dokumentujących I Pielgrzymkę Jana Pawła II do ojczyzny, należy również sześć płyt analogowych: *Pielgrzymka do Ojczyzny 2 VI 1979 Warszawa* (2 płyty), *Pielgrzymka do Ojczyzny 3 VI 1979 Gniezno* (2 płyty), *Pielgrzymka do Ojczyzny*

⁵ Pastusiak L.: *Papież globalny*. [W:] *XX lat pontyfikatu Ojca Świętego Jana Pawła II. Co Polska i świat zawdzięcza Ojcu Świętemu?* Pod red. S. Budzyńskiego, I. Burchackiej i A. Mazurka. Warszawa 1998, s. 147.

⁶ Turowicz J.: *Pontifikat niezwykły*. [W:] *XX lat pontyfikatu Ojca Świętego Jana Pawła II...*, s. 159.

5-6 VI 1979 Częstochowa. Płyty te zawierają przemówienia i homilie Jana Pawła II. Dokumentację pierwszej pielgrzymki Papieża do Polski stanowi również album *I Pielgrzymka Ojca Świętego Jana Pawła II do Polski 1979* (w postaci płyty kompaktowej i kasyety magnetofonowej). Jest to nowa edycja oryginalnego autoryzowanego zapisu homilii i pieśni z tamtej pielgrzymki, wydana z okazji kolejnej wizyty Ojca Świętego w Polsce oraz z okazji 20-lecia jego pontyfikatu. Wydawnictwo to pierwotnie ukazało się w 1979 roku jako dwupłytowy album winylowy, nakładem firmy Polydor/Deutsche Grammophon w Niemczech, ale wtedy nieliczni mogli go kupić i z niego skorzystać.

W swoich kolejnych pięciu pielgrzymkach duszpasterskich do ojczyzny za każdym razem Ojciec Święty „...przynosił nie tylko głęboko religijne orędzie odpowiadające na defekty polskiego katolicyzmu, ale i dyrektywy społeczne i polityczne, wskazując na to, jak należy korzystać z posiadanej wolności oraz na potrzebę ogólnonarodowego pojednania nad podziałami...”⁷.

Atmosferę tamtych dni, kiedy Papież był z nami, można przywołać za pomocą kaset magnetofonowych i kaset wideo poświęconych pielgrzymkom Jana Pawła II do Polski. Biblioteka dysponuje dwoma kompletami kaset magnetofonowych stanowiących zapis wypowiedzi, homilii i modlitw Ojca Świętego z dwóch ostatnich pielgrzymek. Są to: *Ojciec Święty w Ojczyźnie 1997* (13 kaset magnetofonowych) i *Ojciec Święty w Polsce 1999* (9 kaset magnetofonowych). Obie pielgrzymki można także obejrzeć na kasetach wideo: *Pielgrzymka Jana Pawła II do Polski 1997* (4 kasety wideo) i *Pielgrzymka '99* (2 kasety wideo), z niezapomnianym pobylem Papieża w rodzinnym mieście Wadowicach.

Jak już wspomniano, w zbiorach audiowizualnych można także znaleźć dokumenty poświęcone konkretnym wydarzeniom z danej pielgrzymki. Jednym z nich jest płyta analogowa *Jan Paweł II: Katolicki Uniwersytet Lubelski 9 czerwca 1987*, będąca zapisem spotkania Jana Pawła II z Przedstawicielami Świata

⁷ Tamże.

Nauki z Polski i z zagranicy na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim podczas trzeciej pielgrzymki do ojczyzny w 1987 roku. Natomiast kasetą wideo *Ojciec Święty na Podhalu* jest kroniką z pobytu Jana Pawła II na Podhalu w dniach od 4 do 7 czerwca 1997 roku (z hołdem Górali Polskich), a na płycie kompaktowej *Niech Bóg błogosławi Podlasie* znajduje się zapis fragmentu Nabożeństwa Ekumenicznego, które 10 czerwca 1999 roku Papież odprawił na Błoniach Drohiczyńskich.

W zbiorach audiowizualnych są również niektóre pielgrzymki zagraniczne Jana Pawła II. Można tu znaleźć dwanaście kolorowych przezroczy *Ojciec Święty w Kraju Reformacji* przedstawiających wybrane wydarzenia z pielgrzymki Jana Pawła II do Republiki Federalnej Niemiec w 1980 roku oraz kasetę wideo *Europa nadziei* zawierającą relację ze spotkania Papieża z wiernymi z całej Europy w leżącym nad Adriatykiem kurorcie Montroso. Spotkanie odbyło się z okazji 700 rocznicy istnienia włoskiego sanktuarium Maryjnego w Loreto. Jednym z najnowszych nabytków biblioteki jest kasetę wideo *Jan Paweł II w Ziemi Świętej 20-26 III 2000*. Jest to relacja z pielgrzymki Papieża do źródeł wiary, o której marzył od dawna, swój pontyfikat chciał rozpocząć od wizyty w Betlejem. Marzenie to spełniło się dopiero u progu trzeciego tysiąclecia - w dniach 20-26 III 2000 roku Papież odwiedził Ziemię Świętą. Była to, zgodnie z powszechną opinią, najważniejsza i najtrudniejsza z podróży zagranicznej Ojca Świętego.

Zostając papieżem Jan Paweł II nie przestał być Polakiem, losy swego narodu i kraju zawsze śledzi w wielką troską. Każde z wielkich spotkań, jakim były pielgrzymki Ojca Świętego do Polski, wносиło nowe światło w doświadczenia duchowe i społeczne Polaków. Istnieje zatem potrzeba powracania do przesłań Papieża, aby je po jakimś czasie na nowo przeżyć i głębiej zrozumieć. Taką możliwość dają dwie kasety magnetofonowe *Jan Paweł II do Rodaków*, zawierające wybór wypowiedzi Ojca Świętego z sześciu pielgrzymek do Ojczyzny. Inny dokument zawierający papieskie przesłania do Polaków, to multimedialny program na CD-ROM *Drogowskazy dla Polaków*.

Jest to komputerowy zbiór przemówień i homilii Jana Pawła II z pielgrzymek do Polski 1979-1999 oraz inne wypowiedzi skierowane do narodu polskiego podczas pontyfikatu z wieloma pomocami. Wypowiedzi Ojca Świętego dzielą się na dwie grupy. Pierwsza to przemówienia i wypowiedzi poza pielgrzymkami, ułożone tematycznie (Ważne wydarzenia w życiu religijnym narodu, Polonia zagraniczna, Kościół polski, Przemiany społeczno-polityczne w Polsce 1980-89, Droga ku III Rzeczpospolitej, Polska kultura, Polska młodzież i wypowiedzi przy różnych okazjach). Druga grupa, to wypowiedzi Papieża podczas pielgrzymek do ojczyzny.

Program posiada różne funkcje pomocnicze, które mają służyć tekstom papieskim i pomagać w lepszym ich zrozumieniu. Są to: Kronika pielgrzymek, Kalendarium, Opinie i komentarze, Słowniki, Indeks osób i rzeczy. Kronika zawiera wprowadzenie w tło społeczno-polityczne i religijne każdej z papieskich wizyt, opis przebiegu pielgrzymki dzień po dniu, teksty oficjalnych wypowiedzi skierowanych do Jana Pawła II, Listy Pastorskie Konferencji Episkopatu Polski z okazji pielgrzymki papieskiej do Polski oraz dane statystyczne dotyczące pielgrzymek do Ojczyzny. Kalendarium dostarcza informacji na temat historii Polski i Kościoła w Polsce, życia prymasa Stefana kard. Wyszyńskiego, Karola Wojtyły oraz pontyfikatu Jana Pawła II. Opinie i komentarze dotyczą osoby Jana Pawła II i znaczenia jego pontyfikatu dla Polski. Wśród wypowiadających są: ks. A. Boniecki, o. M. Zięba, ks. A. Schulz SJ, red. Tomasz Wołek, ks. J. Tischner, red. J. Turowicz, prof. A. Strzembosz, abp J. Życiński i abp H. Gulbinowicz. Słownik terminów omawia terminy potrzebne do zrozumienia katolicyzmu w historii i współczesności Polski. Słownik osób przedstawia postacie świętych i błogosławionych Polaków oraz osoby zasłużone dla Kościoła w Polsce, związane z Janem Pawłem II i wzmiankowane w jego wypowiedziach. Ponadto program posiada również Indeks osób i rzeczy, który ułatwia wyszukanie informacji na konkretny temat.

Drogowskazy dla Polaków są nieocenioną pomocą dla wszystkich tych, którym nie są obojętne słowa Papieża

skierowane do wszystkich rodaków, ale Jan Paweł II kieruje swoje słowa nie tylko do Polaków, ale i do całego świata, nie tylko do Kościoła polskiego, ale i do Kościoła powszechnego. Jako głowa Kościoła jest pierwszym nauczycielem prawd wiary. Naucza poprzez wydawanie różnego rodzaju dokumentów, takich, jak.: encykliki, adhortacje, konstytucje apostolskie, listy, orędzia bulle i inne.

Dużą pomocą ułatwiającą poznanie papieskiego nauczania jest komputerowy zbiór dokumentów papieskich *Nauczanie Ojca Świętego Jana Pawła II*. Jest on nowoczesnym narzędziem służącym do poznania i lepszego zrozumienia papieskiego nauczania. Pozwala w łatwy i precyzyjny sposób wyszukać zawarte w dokumentach papieskich treści. Oprócz bogatego zbioru dokumentów (encykliki, adhortacje, wybrane listy, orędzia, katechezy, konstytucje apostolskie), program ten posiada również wiele funkcji pomocniczych, jak *Słowniki*, w których można szukać pojęć, osób, terminów i zwrotów obcojęzycznych i instytucji watykańskich, czy *Kalendarium* zawierające informacje na temat historii powszechnej XX wieku, życia Karola Wojtyły, pontyfikatu Jana Pawła II. Funkcją pomocniczą są również *Komentarze*, które zawierają krótkie omówienia dotyczące nauczania Jana Pawła II i poszczególnych dokumentów papieskich oraz *Indeksy* będące zbiorem obszernych i szczegółowych indeksów do dokumentów papieskich (ok. 8200 haseł) i *Bibliografie*, które zawierają bibliografię Karola Wojtyły i wybór bibliografii dotyczącą Jana Pawła II. Dużą pomocą są również *Przypisy* pozwalające wyświetlać pełny tekst przypisów zawartych w dokumentach (ok. 700) i *Cytaty biblijne* wyświetlające pełny tekst cytatów biblijnych (ok. 12000). Program ten jest przeznaczony dla ludzi, którzy nie są obojętni na posłannictwa i orędzia jednej z najwybitniejszych postaci naszych czasów.

Biblioteka posiada jeszcze dwa CD-ROM-y, które mogą okazać się pomocne w korzystaniu z dokumentów papieskich. Pierwszy, *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, jest zbiorem dokumentów papieskich Jana Pawła II (m. in. przemówienia, encykliki, orędzia, kazania i listy) powstałych w ciągu

siedemnastu lat i trzech miesięcy jego pontyfikatu. Zbiór otwiera pierwsze pozdrowienie Papieża „Urbi et Orbi” z 16 X 1978 roku, a kończy przemówienie z 31 XII 1985 roku. Drugi, *I documenti sociali della chiesa da Leone XIII di Giovanni Paolo II*, zawiera nie tylko dokumenty obecnego papieża, ale dokumenty społeczne Kościoła od Leona XII do Jana Pawła II.

Obecny papież Jan Paweł II, będąc biskupem i następcą Św. Piotra, był również poetą. Do chwili wybrania go na papieża, wyłącznie grono najbliższych przyjaciół wiedziało o jego artystycznych zamiłowaniach. „...poezja Karola Wojtyły ma charakter na wskroś religijny, [...] niepodobna w obcowaniu z nią zapomnieć o Poeście, który tworzył ją w przeszłości i jest obecnie Papieżem, Ojcem Świętym, człowiekiem wyciskającym piętno swojej osobowości na życie Kościoła, Ludu Bożego, chrześcijaństwa, całego świata...”⁸. Karol Wojtyła wiersze zaczął pisać już jako licealista wadowickiego gimnazjum, a w 1938 roku zdecydował się nawet na publiczny debiut literacki. Biblioteka posiada kasetę magnetofonową *Nad Twoją białą mogiłą* z wybranymi utworami Karola Wojtyły, które sam deklamował na pierwszym wieczorze autorskim 15 października 1938 roku. Są to: *Nad Twoją białą mogiłą*, *Sonety 1-17*, *Magnifikat*, *Słowo-Logos*, *Mousite*, które recytuje Małgorzata Bielska. Poezja Karola Wojtyły nie jest łatwa, to wiersze trudne, czasem prawie filozoficzne utwory, a niekiedy wręcz modlitwa. W zbiorach audiowizualnych znajdują się jeszcze dwa wybory poezji obecnego Papieża. Są to *Dla towarzyszków drogi* (płyta kompaktowa) i *Pieśń o blasku wody* (płyta kompaktowa i kasetka magnetofonowa). W pierwszym przypadku wiersze recytuje Gustaw Holoubek, a w drugim Jerzy Zelnik. Tło muzyczne dla recytowanych wierszy Karola Wojtyły stanowi muzyka, którą skomponował Olimpio Petrossi.

Warto może w tym miejscu zaznaczyć, że Biblioteka PAT posiada jeszcze dwie płyty kompaktowe takie, jak: *Abba Pater* zawierającą wybrane przez radio Watykan melodyjne fragmenty

⁸ Skwarnicki M.: *Słowo wstępne do pierwszego wydania*. [W:] *Poezje i dramaty*, K. Wojtyła Kraków 1998, s. 5.

modlitw, homilii i przemówień Jana Pawła II i *Abba Pater po polsku*, gdzie zamieszczono nie tylko homilie i wypowiedzi Ojca Świętego, lecz także utwory wykonane specjalnie dla Niego lub Jemu zaśpiewane podczas pielgrzymek do Polski. Wyjątek stanowi tu pierwsze błogosławieństwo Papieża, które miało miejsce w Rzymie w 1978 roku.

Jak wiać z wyżej przeprowadzonej charakterystyki zbiorów audiowizualnych poświęconych obecnemu papieżowi, Janowi Pawłowi II, rozwój techniki umożliwił zapisywanie informacji na różnych nośnikach. W zbiorze tym są więc, począwszy od najstarszych, płyty analogowe i przezrocza, które oprócz wartości informacyjnej, posiadają dziś także wartość historyczną. Są także kasety magnetofonowe, kasety wideo oraz płyty kompaktowe i programy multimedialne na CD-ROM, z których najczęściej korzystają użytkownicy.

Na temat rozwoju techniki i powstawania coraz to nowszych nośników informacji wypowiedział się sam Ojciec Święty. W orędziu na Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu w 1991 roku Papież pisał: „...Ludzkość dysponuje dziś takimi środkami, jak satelity, komputery, domowe magnetowidy, a także coraz doskonalszymi metodami przekazu informacji. Te nowe dary mają służyć temu samemu celowi, co bardziej tradycyjne środki przekazu, a więc zacieśniać między nami więzy braterstwa i wzajemnego zrozumienia oraz pomagać w odnajdowaniu naszej ludzkiej godności umiłowanych dzieci Bożych...”⁹. Miejmy nadzieję, że zalecenie Ojca Świętego będzie realizowane.

Jak już wspomniano zbiory audiowizualne poświęcone Janowi Pawłowi II są bogatym źródłem informacji o samym Papieżu, jak i o jego działalności i dlatego stanowią doskonałe uzupełnienie zbiorów tradycyjnych. Liczba zbiorów audiowizualnych ciągle rośnie, a wśród nich również liczba dokumentów poświęconych Janowi Pawłowi II, zarówno w wyniku planowych zakupów, jak i darów.

⁹ *Środki społecznego przekazu w służbie jedności i postępu rodziny ludzkiej*. [W:] *Orędzia Ojca Świętego Jana Pawła II*. T. 1. Kraków 1998, s. 248.